

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת מקץ

בני איש אחד נחנו

בני יעקב יורדים למצרים ועומדים לפני יוסף, השליט על כל הארץ. יוסף מאשים את אחיו כי הם מרגלים, אך הם מכחישים את דבריו:

"כָּלֵנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחֵנוּ כְּנִים אֶנְחֵנוּ לֹא הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרֻגְלִים" (בראשית מב, יא).

המפרשים שואלים מה טיבה של טענה זו, וכיצד עובדת היותם בני איש אחד אמורה לשכנע את המושל שהם אינם מרגלים. ה"אור החיים" משיב כי אין דרכו של אב לשלוח עשרה מילדיו למשימת ריגול, וה"שיר מעון"¹ מוסיף כי כישלון במשימה מעין זו עלול להוביל להכחדת המשפחה כולה.

ואולם יש ממד נוסף בפסוק זה.

פסוקי התורה נושאים בתוכם משמעות כפולה: משמעות הנובעת מערכו העצמי של הפסוק ומשמעות הנובעת מהקשרו הכללי. לצד הקשרם הכללי של דברי האחים – דחיית טענתו של יוסף כי מרגלים הם – המילים היוצאות מפיהם מעניקות ביטוי כה יפה לאשר על ליבם: "כָּלֵנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחֵנוּ", "כְּנִים אֶנְחֵנוּ".

האומנם משקפות אמירות אלו של אחי יוסף את המציאות? על פניו נראה כי הן מבטאות משאלת לב תמה וטהורה, אך הן רחוקות מרחק רב מתיאור המציאות לאמיתה. אכן היו כולם בני איש אחד, והיה ראוי שתשרור אחווה ביניהם, אך למעשה היו היחסים במשפחה רוויי עימותים ושנאה; אין כל ספק כי היה מצופה מבני יעקב להיות אנשי אמת, אך בפועל נהגו הם בשקר ובמרמה ושיקרו לאביהם את השקר הנורא מכול – כשסיפרו לו שיוסף נטרף!

ועם זאת, קריאת הפסוק בעין טובה מגלה ניצוץ של תשובה הבוקע ממנו. אחי יוסף מבטאים את התביעה הבסיסית והטבעית ביותר הנדרשת מבני משפחה אחת: אחוות אחים. הם גם שואפים בכל ליבם לשוב ולהיות כפי שכל בני אנוש צריכים להיות – כנים, אנשי אמת, ולא אנשי כזב כפי שהיו.

לא בכדי חסרה האות אל"ף במילה "נָחֵנוּ", כי האל"ף היא האות המסמלת את האחדות. בשעה שעמדו האחים לפני יוסף עוד לא שררה אחדות במשפחה, אך ניצניה החלו להנץ. יוסף עוד לא התגלה, האחים עוד לא התנקו משנאתם, אך הייתה כבר שאיפה לאחדות ולחיי אמת ואמון הדדי.

הלואי שנוכל כולנו לומר כי בני איש אחד אנחנו, וכי כנים אנו באמת ובתמים.

שאול דוד בוצ'קו

¹ פירוש על התורה מאת הרב שמעון סופר, נכדו של החת"ם סופר.

